

Notitie rol van het Algemeen Bestuur van Waterschap Zuiderzeeland bij besluitvorming in de Unie van Waterschappen 2026

Versiebeheer: De oorspronkelijke notitie is door het AB vastgesteld op 20 december 2022. De voorliggende notitie ligt voor in de AB-vergadering van 10 februari 2026, de wijzigingen t.o.v. van de versie van 20-12-2022 zijn als volgt: de vervanging van Algemene Vergadering (AV) door Algemeen Bestuur (AB), de verwijdering van het schema met Uniecommissies en afvaardiging vanuit ZZL en de toevoeging van een criterium aan optie B in de leidraad (tabel 1).

1. Aanleiding

In het Algemeen Bestuur (AB) is de vraag gesteld hoe *position papers* van de Unie van Waterschappen behandeld kunnen worden. Deze vraag is gesteld naar aanleiding van bestuursvoorstellen waarin een *position paper* als kader is genoemd. Zoals bij de AB-voorstellen over de klimaataanpak en de energiestrategie.

In het fractievoorzittersoverleg van 5 april 2022 is afgesproken een werkgroep in te richten om de behandeling van dit onderwerp in het AB voor te bereiden. Deze werkgroep bestaat uit twee AB-leden, twee leden van het college van DenH en ambtelijke ondersteuning.

In de werkgroep is afgesproken niet alleen naar het behandelen van position papers te kijken, maar het onderwerp te verbreden naar de rol van het AB bij besluitvorming in de Unie van Waterschappen.

Deze notitie is het resultaat van de werkgroep. De notitie beschrijft hoe besluitvorming in de Unie van Waterschappen werkt, maakt onderscheid tussen richtinggevende en kaderstellende documenten en geeft een leidraad voor de rol van het Algemeen Bestuur bij besluitvorming in de Unie van Waterschappen.

2. De Unie van Waterschappen

De Unie van Waterschappen is de overkoepelende vereniging van alle 21 waterschappen in Nederland. De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld, behartigt de belangen van de waterschappen en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.

Ledenvergadering

Het hoogste orgaan binnen de vereniging is de Ledenvergadering. Elk waterschap is vertegenwoordigd in de Ledenvergadering. Deze vertegenwoordigers (voorzitter of Dagelijks Bestuurslid van het waterschap) leggen 'thuis' verantwoording af aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur. De Ledenvergadering bepaalt de koers van de Unie van Waterschappen, geeft mandaat voor het goedkeuren van de jaarstukken (o.a. de begroting en jaarrekening), het wijzigen van de statuten, het benoemen van bestuursleden en het aanstellen van de algemeen directeur. Vanuit Waterschap Zuiderzeeland is de dijkgraaf lid van de Ledenvergadering. De Ledenvergadering is openbaar.

Commissies

In de commissies zijn de 21 waterschappen vertegenwoordigd. Het beleid van de Unie van Waterschappen op de verschillende beleidsterreinen wordt in de commissies opgesteld. Over enkele onderwerpen geven de commissies advies aan het bestuur en de Ledenvergadering. De commissies worden geadviseerd door de werkgroepen. De werkgroepen bestaan uit ambtelijke vertegenwoordigers met expertise op het specifieke vakgebied. Formele besluitvorming vindt plaats in het bestuur van de Unie van Waterschappen, de Ledenvergadering en/of in commissies. De vergaderingen van de commissies zijn openbaar. Op de website [Standpunten - Unie van Waterschappen](#) staat een overzicht met standpunten op verschillende thema's.

3. Onderscheid richtinggevende en kaderstellende documenten

De Unie van Waterschappen stelt verschillende type documenten vast. Position papers en sectorafspraken zijn voor individuele waterschappen richtinggevend. Juridisch gezien zijn deze documenten niet bindend, maar er gaat wel een 'morele binding' van deze documenten uit. Een waterschap die een overeengekomen richting niet volgt, zal dit beargumenteren. Ook wel het *comply or explain of pas toe of leg uit – principe* genoemd.

Documenten vanuit de Unie van Waterschappen die juridisch bindend zijn, zijn bijvoorbeeld de statuten en de begroting van de vereniging.

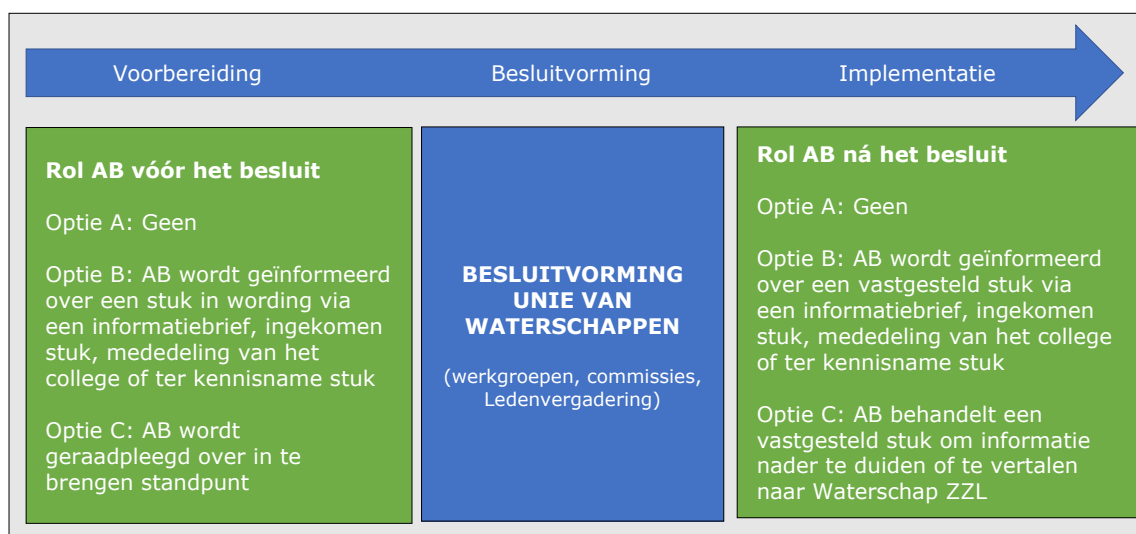
Vanuit het perspectief van het waterschap is een onderscheid tussen *richtinggevende* en *kaderstellende* documenten gediensig. Richtinggevende documenten zijn onder meer de sectorafspraken en position papers vanuit de Unie van Waterschappen. Kaderstellende documenten zijn de juridisch bindende documenten vanuit de Unie van Waterschappen, wetgeving en eigen vastgesteld beleid. In bestuursvoorstellen voor het Algemeen Bestuur is het van belang om het onderscheid tussen richtinggevende en kaderstellende documenten te maken.

4. Rol AB bij besluitvorming in de Unie van Waterschappen

Waterschap Zuiderzeeland is vertegenwoordigd in de werkgroepen, commissies en Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen. Via deze weg is het waterschap onderdeel van het besluitvormingsproces in de Unie van Waterschappen. In bepaalde besluitvormingsprocessen is een grotere rol van het AB gewenst.

In onderstaand figuur (figuur 1) staan drie mogelijke rollen van het AB *voordat* er binnen de Unie van Waterschappen een besluit is genomen en drie mogelijke rollen van het AB *nadat* er binnen de Unie van Waterschappen een besluit is genomen. Bij met name de optie C "raadplegen" kan het AB gebruik maken van de reguliere instrumenten, zoals het indienen van een (sub)amendement, het indienen van een motie en het indienen van een initiatiefvoorstel (hoofdstuk 4 Reglement van Orde Waterschap Zuiderzeeland 2019).

Figuur 1 | Verschillende rollen van het AB bij besluitvorming in de Unie van Waterschappen

Legenda:

Unie van Waterschappen
Waterschap Zuiderzeeland

Om te bepalen welke rol van het AB passend is, kan een afweging gemaakt worden op basis van opgestelde criteria. De criteria zijn gebaseerd op de mate waarin een besluit invloed heeft op het beleid van het waterschap en de (verwachte) financiële en juridische doorwerking van het besluit. In onderstaand' tabel (tabel 1) is dit weergegeven.

Tabel 1 | Rol Algemeen Bestuur bij besluitvorming in de Unie van Waterschappen

Criteria	Rol Algemeen Bestuur	Voorbeelden
• In lijn met bestaand beleid of bestaande standpunten • Geen nieuwe financiële consequenties • Geen nieuwe juridische consequenties	<u>Optie A:</u> Geen	Brieven met bestaande standpunten vanuit de Unie van Waterschappen, ten behoeve van belangenbehartiging richting het parlement, regering, IPO, VNG, maatschappelijke organisaties of internationale organisaties. Specifiek voorbeeld: <i>brief UvW, IPO en VNG aan de Eerste Kamer over duidelijkheid m.b.t. de Omgevingswet (13 juni 2022)</i>
• Richtinggevend voor aanscherping beleid • Geen of éénmalig van invloed op financiën • Geen nieuwe juridische consequenties • Relevante informatie voor de uitvoering van de controlerende taak	<u>Optie B</u> Het AB wordt geïnformeerd over een stuk in wording (voorbereiding besluit) Het AB wordt geïnformeerd over een vastgesteld stuk (implementatie besluit)	Documenten met standpunten vanuit de Unie van Waterschappen, zoals position papers. Specifieke voorbeelden: <i>positon paper GLB 2021-2027 (november 2019)</i>, <i>position paper waterschappen KRW (1 maart 2019)</i>
• Richtinggevend voor nieuw beleid of een koersverandering • Meerjarig of structureel van invloed op financiën • Pseudo-wetgeving of in aanloop naar wetgeving (uiteindelijk kaderstellend)	<u>Optie C</u> Het AB wordt geraadpleegd over een in te brengen standpunt (voorbereiding besluit) Het AB behandelt een vastgesteld stuk om informatie nader te duiden of te vertalen naar het waterschap (beeldvormend) (implementatie besluit)	Strategische visiedocumenten met zelfbindende doelen op sectorniveau. Specifiek voorbeeld: <i>de strategische visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit' (in ontwikkeling)</i>. Documenten die voorbereidend zijn op wetgeving. Specifiek voorbeeld: <i>wijziging van het belastingstelsel van de waterschappen (2020 tot heden)</i>.